

Нежива О. М.

Національний університет харчових технологій

СПЕЦИФІКА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті проаналізовано особливості формування економічних термінів в англійській мові. Показано, що знання якостей економічної термінології є доволі вагомим у професійній діяльності та впливає на її ефективність. Тому, необхідно орієнтуватись в специфічних економічних термінах в англійській мові, а також, щоб вести бізнес з іноземними партнерами, необхідно знати специфіку формування економічних термінів в англійській мові. У статті розглянуто конверсія, а також субстантивізація, яка пов'язана з найбільшою цінністю іменника з метою номінації. І автор вважає це один із ефективних способів формування англійських економічних термінів. Крім того, автор зазначає, що англійська економічна термінологія – це складним механізмом, у якому існують слова, котрі запозичені з інших сфер діяльності. Втім, у статті акцентується, що інтернаціоналізми посідають вагомим місце в англійській економічній термінології. У статті відображено, що у результаті високої частотності вживання складних економічних термінологічних одиниць призвело до необхідності формування скорочень та аббревіатур в англійській мові. Відповідно до аналізу наукової літератури з лінгвістики, існують такі способи утворення скорочень та аббревіатур як: буквені скорочення, складові і часткові, змішані та усічені слова. Крім того, автор показує, що скорочення та аббревіатура розрізняють за способом вживання як: лексичні та графічні. При аналізі словотвору особливістю формування економічних термінологічних одиниць в англійській мові виділяють похідні префікси (in-, under-, over-, re-) та суфікси (-ing, -ion, -ment, -y, -ee, -able(-ible), -ant, -or, -er, -ive). У статті зазначено, що є значна кількість економічних термінів в англійській мові, які утворюються особливим способом відокремлення форми множини іменника, тобто у цих термінах закінчення -s перетворюється у словотвірний суфікс. Більшість цих термінів відносяться до фінансових операцій, роботи, пов'язану з нею. Це дослідження сприяє у допомозі щодо уникнення помилок вживання економічних термінів в англійській мові.

Ключові слова: англійська мова, термін, словотворення, слово, скорочення, аббревіатура.

Постановка проблеми. Україна прагне увійти у єдиний європейський загальноосвітній простір та, щоб досягти цього, вона тримає стратегічний курс на інтеграцію в Європейський Союз. Зважаючи на спільні кордони України з Європейським Союзом, а також на культурно-цивілізаційну, історичну й територіальну наближеність України, доречно виникає необхідність у вивченні процесів європейської інтеграції та їх перспектив для розвитку України. Адже здобувши незалежність, Україна стала на шлях розвитку інтеграційних процесів.

Так, приєднання України до Болонського процесу відбулося 19 травня 2005 року, коли було підписано Болонську декларацію у місті Бергені (Норвегія). Відтоді, якісне володіння іноземною мовою у період інтеграції України в Європейське та світове співтовариство сприяє поширенню ділових зв'язків та контактів, надає можливість вивчати та ефективно використовувати іноземний досвід, користуватися сучасними інформаційними технологіями, брати участь у міжнародних

конференцій, семінарах та конгресах, проходити стажування в іноземних державах з метою вдосконалення фахової підготовки, проводити письмовий обмін діловою інформацією, виводити власний бізнес на міжнародний рівень тощо.

У зв'язку з цим, знання особливостей економічної термінології є доволі вагомим у професійній діяльності та впливає на її ефективність. Таким чином, необхідно орієнтуватись в специфічних економічних термінах в англійській мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про актуальність проблеми свідчать також велика кількість публікацій та досліджень з теми як вітчизняних, так і зарубіжних учених серед яких Дмитрій Лотте, Ойген Вюстерн, Єлена Земская, Віктор Віноградов, Н. Александрова, В. Даниленко, В. Карабан, Т. Кияк, Л. Борисова, та багато інших науковців.

Мета дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу особливості формування економічних термінів в англійській мові.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Термін являє собою слово, що характеризується не лише стильовою співвіднесеністю, а й певною замкненістю в системі лексики на означення понять якоїсь окресленої галузі знань. Він утворюється на засадах рідної мови або запозичений із нейтрального термінологічного банку, тобто являється міжнародним греко-латинським терміноелементом), так і із іншої мови, він повинен відображати ознаки даного поняття; значення терміну для спеціаліста рівняється значенню поняття [1].

Одним із ефективних способів формування англійських економічних термінів являється собою конверсія, а саме: субстантивіація, яка пов'язана з найбільшою цінністю іменника з метою номінації. Особливої уваги заслуговують конверсійні утворення – іменники, утворені від дієслів із постпозитивами. Наприклад, *check-in* – місце, де споживачі платять за товар у супермаркеті; *takeover* – злиття компаній; *bail out* – вихід з економічних труднощів з чимось допомогою, тощо.

Крім того, англійська економічна термінологія є складним механізмом, де функціонують слова, які запозичені з інших галузей. Наприклад, з біології (*mature* – зрілий, високорозвинутий; *to survive* – виживати; *hybrid* – гібридний, той, що включає різні елементи), з медицини (*honor* – особа, що жертвує, фінансуюча організація), *injection* – вступ, вклад (наприклад, грошей в економіку); *dead* – недіючий, мертвий, застійний; *body* – орган, організація, суспільство; *суть, зміст (документа)*; з політики і права (*legal* – юридичний; *crisis* – криза; *law n закон*; *intervention* – інтервенція;), з статистики (*coefficient* – коефіцієнт; *bound* – оцінка, межа, границя;), з математики (*derivative* – похідна; *constant* – постійна величина; *ratio* – відношення; *matrix* – матриця) та інші.

Проте, найдинамічнішою частиною англійської економічної термінології, що займає ліву частину у неї, є інтернаціоналізми, такі як: *business, management, boss, partner, broker, contract, firm, marketing, finance, credit, assortment*, тощо.

Також у результаті високої частотності вживання складних економічних термінологічних одиниць призвело до необхідності формування скорочень та аббревіатур. Відповідно до аналізу лінгвістичних досліджень, існують такі способи утворення скорочень та аббревіатур:

- буквені скорочення (*ltd* – *limited* – з обмеженою відповідальністю; *VAT* – *value-added tax* – податок на додану вартість);

- складові і часткові, що складаються з букви або складу повного слова (*Co* – *company* – компанія; *Incoterms* – *International Commercial Terms* – прийняті в міжнародній практиці визначення комерційних термінів, які найчастіше зустрічаються в зовнішньоторгових контрактах; *еoefficiency* – *economic efficiency* – економічна ефективність; *Fco* – *franco* – франко);

- змішані, що складаються з букв або складів, знаків і цифр (*US\$ United States dollar* – долар США; *£ cash* – готівка, виражена у фунтах стерлінгах);

- усічені слова (*advert* – *advertisement* – реклама; *memo* – *memorandum* – службова записка);

За способом уживання розрізняють:

- лексичні, що є повноцінними одиницями професійного усного та письмового спілкування;

- графічні, які не мають власної звукової форми, не є словами, не мають граматичних категорій і вживаються лише в письмовому мовленні [2].

Крім того, при аналізі утворення економічних термінологічних одиниць відокремлюють похідні такі префікси та суфікси. А саме:

- *in-* у термінах має заперечне значення якості та властивості основного дієслова. Наприклад, *unbalance* – нерівновага; *unbiasedness* – незміцуність; *unemployment* – безробіття, незаїнятість ресурсів, *unadjusted* – нескоректований, неурегульований;

- *re-* вживається із економічними термінами показуючи повторювальну дію, а саме: *rebate* – повернення переплати (за товари чи послуги), *reappraisal* – переоцінка, перерахунок; *resourment* – окупність капітало-вкладень; *gerau* – повернення (кредиту).

- *over-* показує на надмірність того, на що вказує твірне слово (термін): *overconsumption* – надмірне споживання; *overproduction* – перевиробництво, створення більшого обсягу продукції, ніж спроможно спожити суспільство; *overcharge* – завищення цін; *overtime* – позаурочна додаткова робота, яка повинна оплачуватися за спеціальними, вищими тарифами.

- *under-* визначає недостатність властивості, недовершеність дії, вираженої у твірній основі. Наприклад, *underimporting* – недостатній імпорт; *underinsurance* – неповне страхування (страхування на малі суми); *underdevelopment* – низький рівень економічного розвитку; *underemployment* – неповна зайнятість (робочої сили).

- *-ing* вживається у більшості випадків для позначення різноманітних торгових операцій, пла-

тежів, розрахунків: *clearing* – виконання клірингу чеків чи векселів; *advertising* – процес інформації, покликаної допомогти виробнику вигідно реалізувати свою продукцію (товар, послуги, ідею), а покупцеві із користю придбати її; матеріальне вираження реклами у вигляді рекламної листівки, телевізійного ролика; *trading* – продаж товарів, торгівля; укладання торговельних угод.

- *-er* за допомогою даного суфікса створюються економічні терміни для позначення осіб за виконуваною роботою: *adviser* – консультант; *consumer* – споживач; *adjuster* – диспашер (спеціаліст з оцінення збитків загальної аварії та їх розподілу між учасниками рейсу); *subscriber* – передплатник цінних паперів; *affreighter* – фрахтувальник, винаймає судна.

- *-or* виконує схожу семантичну функцію як і суфікс *-er*: *bailor* – депонент (особа, яка віддала майно на зберігання); *acceptor* – акцептант (особа, що взяла на себе зобов'язання заплатити за пред'явленим рахунком); *accelerator* – акселератор; *agistor* – власник, який здає в оренду пасовище.

- *-able(-ible)* вживається, щоб показати власності економічних реалій, якісні характеристики економічних процесів: *ostensible* – показний, удаваний (про споживання); *negotiable* – відчужуваний (про чек або вексель), той, що може бути переданим; *payable* – той, що підлягає оплаті, оплачуваний; *obtainable* – доступний (про ціну).

- *-ment* та *-ion* – це синонімічні суфікси, які показують конкретні дії, стан чи результат процесу: *advertisement* – рекламне оголошення, реклама; *investment* – капіталовкладення, інвестування; *management* – керівництво, менеджмент, організація виробництва; *devaluation* – девальвація, зменшення купівельної спроможності грошової одиниці; *intermediation* – посередництво, опосередкування угоди; *redemption* – викуп, погашення; *cooperation* – співробітництво, спільні дії.

- *-u* та *-tu* вживаються у економічних термінах для позначення певних економічних реалій: *currency* – грошова одиниця країни і тип грошової системи держави (валюта золота, паперова), *activity* – активність; *accountancy* – бухгалтерія.

- *-ee* характеризується тим, що в основі назви особи завжди лежить назва дії, що є головною рисою сигніфікації: *obligee* – кредитор; *offerer* – особа, якій робиться пропозиція; *absentee* – відсутній земельний власник; *allotee* – дрібний орендар; особа, що отримує земельний наділ.

- *-ive* відрізняється семантичним забарвленням в економічній термінології, тим що воно більш конкретніший і чіткіший: *active* – активний, пожвавлений (про попит); *cooperative* – кооперативний, спільний, об'єднаний; *aggregative* – збірний, укрупнений (про показники).

- *-ant*, який характеризується менш продуктивністю у формуванні економічних термінів: *annuitant* – особа, якій виплачується страхова рента (як джерело доходу), *accountant* – кваліфікований бухгалтер, експерт з аналізу балансів і фінансової звітності [7].

Також існує певна кількість економічних термінів в англійській мові, що утворюються особливим способом відокремлення форми множини іменника, тобто у цих термінах закінчення *-s* перетворюється у словотвірний суфікс. Наприклад, *arrears* – прострочення (платежу); *consols* – консолідована рента; *atends* – винагорода (компенсація за збитки). Переважно ці терміни позначають певну фінансову операцію, роботу, пов'язану з нею.

Отже, у сфері афіксального словотвору особливістю формування економічних термінологічних одиниць в англійській мові є утворення термінів переважно з суфіксами *-ing*, *-ion*, *-ment*, *-y*, *-ee*, *-able(-ible)*, *-ant*, *-or*, *-er*, *-ive* та префіксами *in-*, *under-*, *over-*, *re-*, які, як правило, додаються до кореневих основ слова.

Висновки. Таким чином, щоб вести бізнес з іноземними партнерами, необхідно знати особливості економічних термінів в англійській мові. Тому провівши аналіз словотвору економічних термінологічних одиниць в англійській мові можемо зробити висновок, що основними способами формування термінів є: 1) конверсія; 2) запозичення з інших галузей; 3) інтернаціоналізми; 4) похідні; 5) абрєвіатури та сполучення. Це дослідження допоможе уникнути помилок вживання економічних термінів в англійській мові.

Список літератури:

1. Борщовецька В. Особливості англійських економічних термінів у процесі професійного спілкування. *Матеріали Міжнародн. наук.-практ. конф.* (Львів, 1–2 червня 2007 р.). Львів, 2007. Ч. 1. С. 240–241.
2. Булычева В. П. Образные экономические термины, содержащие обозначение цвета. Гуманитарные исследования. 2008. № 2. С. 17–22.
3. Нежива О. Концепт «гроші» в українській та німецькій фразеології / О. М. Нежива // Новачі і традиції перекладу: українські студії в європейському вимірі (присвячена року Європи в Україні) : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, Київ 12–13 листопада 2020 р. / Міністерство

освіти і науки України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Київ : НУБІП, 2020. С. 58–60.

4. Нежива О. М. Мовна економія в німецькій мові на прикладах складних і скорочених слів. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. наук. фах. вид.* К. : Національний авіаційний університет, 2020. № 41. С. 25–31. <http://dx.doi.org/10.18372/2520-6818.41.14583>

5. Нежива О. М. *Феномен освітньої політики: національний та міжнародний виміри: монографія.* Київ : Зовнішня торгівля, 2017. 280 с.

6. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія.* Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.

7. Суперанская А. В. и др. *Общая терминология. Вопросы теории / А. В. Суперанская, Н. В. Подольская, Н. В. Васильева.* М. : ЛИБРОКОМ, 2012, 248 с.

8. Тимченко І. І., Головченко Г. Т., Дерев'янко І. В., Остапенко Г. І. *Теорія і практика перекладу.* Харків, 2006. 284 с.

9. Чорновол Г. В. Новітня економічна термінологія та її стилістичне вживання в сучасній українській мові (на матеріалі періодичних видань) : автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Г. В. Чорновол. Київ, 2004. 23 с.

10. *Brewer's Dictionary of Phrase and Fable / [ed. by Evans I. H.].* London : Cassell Publishers Ltd., 1991. 1220 + xxi p.

11. *Cambridge International Dictionary of English.* Cambridge : Cambridge University Press, 2005. 1774 p.

12. *Collins Russian Dictionary / [ed. by Catherine Love].* Great Britain : Harper Collins Publishers, 2009. 734 p.

Nezhyva O. M. SPECIFICITY OF ECONOMIC TERMINOLOGY IN ENGLISH

The article analyzes the peculiarities of the formation of economic terms in English. It is shown that knowledge of the qualities of economic terminology is quite important in professional activities and affects its effectiveness. Therefore, it is necessary to be guided in specific economic terms in English, and also to conduct business with foreign partners, it is necessary to know specifics of formation of economic terms in English. The article discusses the conversion, as well as the substantivization, which is associated with the greatest value of the noun for the purpose of nomination. And the author considers it is the one of the effective ways of forming English economic terms. In addition, the author notes that English economic terminology is a complex mechanism in which there are words that are borrowed from other areas of activity. However, the article emphasizes that internationalisms occupy an important place in English economic terminology. The article shows that as a result of the high frequency of use of complex economic terminological units has led to the need to form abbreviations and acronyms in English. According to the analysis of the scientific literature on linguistics, there are such ways of forming abbreviations and acronyms as: letter abbreviations, compound and partial, mixed and truncated words. In addition, the author shows that abbreviations and acronyms are distinguished by the method of use as: lexical and graphic. In the analysis of word formation, the peculiarity of the formation of economic terminological units in English is the derived prefixes (un-, under-, over-, re-) and suffixes--ing, -ion, -ment, -y, -ee, -able (-ible), -ant, -or, -er, -ive). The article notes that there are a negligible number of economic terms in English, which are formed by a special way of separating the plural form of the noun, i.e. in these terms the ending -s becomes a word-forming suffix. Most of these terms refer to financial transactions, work related to it. This study helps to avoid mistakes in the use of economic terms in English.

Key words: English language, term, word formation, word, abbreviation, acronyms, abbreviation.